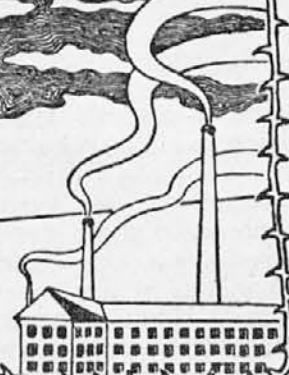

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
poluletna . . . „ 1.50
četrtna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 14. V LJUBLJANI, dne 5. marca 1908. Leto III.

Stranka javnega vlačugarstva.

Ne bomo pisali danes o tistih nesrečnicah, ki prodajajo za bore krajcarje svoje telo na vogalih, niti o rufianih, ki te ženske spravijo na trg in jih največ ponujajočemur izročajo. Gre nam za neko drugo staro in napol krepano vlačugo, ki se po Kranjskem plazi potmuljena na javnem političnem trgu, za socialnodemokratsko namreč. Izročena je javnemu zasmehovanju, nikogar več ne privleče nase, pri volitvah dobiva sramotno malo glasov in če bi dolga jezika ne imela, bi svet za to izrabljeno babo že zdavna ne bi vedel, ali še živi ali ne. Po imenu delavska, je ta stranka postala redišče za par lačnih kričačev, ki iz delavskih grošev vlečejo stanovitno mesečno plačo in vozne dijete. Ker jim je pa še tega premalo, prodajo sebe in stranko tistim, ki so jim pripravljene za njihove glasove največ dati. To je sicer vedno pokazala, najbolj jasno pa 4. marca pri ožji volitvi v Idriji, kjer so ondotni socialni demokrati svoje glasove prodali liberalnemu kandidatu, učitelju Engelbertu Ganglu.

Predočimo si položaj! Socialni demokrati so si pustili kupiti svoje glasove za liberalnega šomaštra Engelberta Gangla, za človeka, ki v svojem življenju še ničesar storil ni in ki o delavskih potrebah in razmerah toliko razume kakor Cibrov Jaka. Engelberta Gangla edino »plodove« izprovajajoče delo je pri obilih štefanjih vina držati votlega gobezdanja polne govorance o jugoslovanski vzajemnosti in ob slovenskohrvaški rebulji ginevati v solzah za srbskobolgarsko sporazumljenje. Kar še zraven napiše protifarškega zmerjanja za svojo cunj. imenovano »Učiteljski Tovariš«, to še omeniti ni vredno. Tega moža so volili socialni demokrati, ki se drugače vijejo kar v krčih ogorčenja, kadar se gre proti nedelavnemu, neplovnemu in frazastemu liberalizmu! Tisti izdajni študent Anton Kristan piše v svojem »Napreju«, da je Engelbert Gangl obljubil zavzeti se za splošno, enako in tajno volivno pravico v deželni zboru. Tristo kosmatih! To je pisal namreč Anton Kristan na pustni torek! Kakor s pomijami obliti kužek bo učitelj Engelbert Gangl zlezal v deželni zboru s svojo kuštravo glavo pod klop, kadar mu bo dr. Tavčar zapiskal! Če bo dr. Tavčar dejal: Gangl, hops!, bo Gangl do stropa skočil in če mu bo dr. Tavčar velel po štirih hoditi, bo ubogal. Kaj pa naj Gangl počne drugega? Saj je od milosti ljubljanskih liberalcev odvisen kakor Kitajec od mandarina, če ne, jih dobi po podplatih. Tako bo glasoval Gangl, kakor mu bodo v Ljubljani libe-

ralci ukazali in ne kakor je on v Idriji Antonu Kristanu, tresoč se za svoj mandat, obljubil!

Zadosti o Ganglu, ki je zanj prevelika čast, da smo mu odkazali v našem listu toliko dragocenega prostora. Poglejmo socialne demokrata in njih voditelje. Za koga so glasovali. Za liberalce. Torej: za stranko, ki je v deželni zboru z obstrukcijo preprečila volivno reformo. Za stranko, ki v občinskem svetu ljubljanskem neče izpeljati volivne reforme v korist delavskim slojem. Za stranko, ki je v delavskih bojih med Slovenci podpirala vedno kapitaliste. Za stranko, koje načelnik odteguje delavcem zaslužen plačilo. Za stranko, ki ovira ljudsko združevanje, delavska konsumna društva in združništvo. Za stranko, katere glavna opora so odeluhi in advokati. Za stranko, koje »najodličnejše« zastopstvo, občinski svet ljubljanski, tako skrbi za reveže, da jih v mestni ubožnici razjedajo uši. Za stranko, ki v svojih glasilih zasramuje delavstvo, ne izvzemši socialnodemokratsko organizacijo. Za stranko, koje list je takorekoč uradno glasilo protisocialnodemokratske »Narodnodelavske organizacije« v Primorju. Za stranko, koje voditelj je javno v svojem glasilu priznal, da je njegova stranka stranka gospode, buržoazije, stranka sitih ljudi. Za stranko, ki je v Idriji hotela imeti uboge čipkarice za sužnje bogatim trgovcem, za stranko, ki je v Idriji napravila 400.000 kron dolga v mestni občini in ki jo je tako daleč privedla, da bo še sedanjih 75% občinskih doklad premalo. Za stranko, ki hoče v Idriji na občinske stroške zidati liberalno čitalnico in plesišče, da bi se liberalni škrici zabavali, medtem ko delavec suhe skorje gloda. Za stranko, ki v Idriji hoče zatreti čipkarsko šolo in se druži z nemškimi kapitalisti s severnega Češkega proti državnim podporam za čipkarstvo. Za stranko, koje načelnik je v nje imenu v državnem zboru hotel preprečiti splošno in enako volivno pravico in ko je ni mogel, se zavzemal za pluralno. Za stranko, ki v Ljubljani tišči svoje mestne delavce v največje siromaštvo in bedo.

Zakaj pa so se prodali socialni demokrati liberalcem? Koliko so dobili za svojo strankarsko blagajno, od katere seveda delavci ne bodo dobili vinarja, pač pa njih voditelji za svoje udobno življenje? Za socialno-demokratski bal v Ljubljani zadno nedeljo so liberalni prvaki darovali vsak po 50 do 100 kron, in na ta način so bili socialni demokrati dobljeni za Engelberta Gangla. Liberalcem ni zameriti; vsak si kupi, kar lahko in brez velike muje dobi. Zakaj bi ne kupili socialno-demokratskega prepričanja, ki je v sredi votlo, odzunaj pa ga nič ni? Ampak socialnim demokratom je treba zameriti in sicer ne toliko zato, ker so se prodali, ker kaj drugega od njihovih, denarja lačnih voditeljev sploh ni pričakovati, ampak zato, ker so se tako drago dali kupiti. Saj niso vsi skupaj tolikega denarja vredni in liberalci so bili neumni, ker bi jih bilo lahko za dobro polovico cenejše dobiti. Če so mnogi socialni demokrati v Ljubljani mesto svojih kandidatov volili liberalna zastopni, bi bili to v Idriji pri ožji volitvi storili, ne da bi bilo treba liberalcem en sold izdati.

Seveda ni prav, kako se je socialne demokrata kupilo. Posredoval je namreč, kakor pri zadnjih volitvah, tudi to pot za idrijsko ožjo volitev, ljubljanski policijski magistratni svetnik Lavtar, ki je dober prijatelj dr. Adlerjev, pri slednjem, da je kranjskim socialnim demokra-

tom zapovedal glasovati za Gangla. Kako pride do tega policijski svetnik, ki tako visoko plačo vleče iz denarjev ljubljanskih davkoplačevalcev, pa povrh na občinske stroške redi dva velika psa? . . . S tem gospodom se bomo še pomenili!

Poštenemu delavstvu je zdaj odmerjena in začrtana jasna pot. Nič pardona socialno-demokratski stranki, ki se veže s protiljudsko, protidelavsko, kapitalistovsko liberalno stranko proti delavstvu in za to hoče od delavcev še, da bi redili njene voditelje! Na Češkem je zvezana socialno-demokratska stranka z premožarskimi baroni in železničnimi družbami proti ljudstvu, na Kranjskem je kakor podrepna muha vsesana v liberalce. Povrh tega jo pa liberalci sami do dna duše zaničujejo in jo po oštarijah v zahvalo, da jim je v Idriji prodala svoje glasove, označujejo za vlačugo, ki je vsakomur na prodaj. — Delavci, ali boste podpirali tako stranko? X.

Soc. politika v znamenju uši.

Ni temu štiri dni, ko so prinesli iz mestne ubožnice ljubljanske v deželno bolnišnico 88-letno starko. Na marsikaj je navajeno v bolnici zdravništvo in strežništvo, prizor pa, ki ga je nujala siromašna starka, ravnokar došla iz mestne ubožniške oskrbe, je pretresel celo trde živce bolniškega osebja. Vsa je bila starka od uši razjedena, obleka je bila polna golazni in po koži so se poznale kar lise in zareze!

Kaj naj na to poreče javnost? Ali je sploh kakšna beseda ostra dovolj, kakšna akcija dovolj radikalna, da ožigosa to mestno ubožniško upravo, ki pusti siromašne meščane, da jih na stara leta jedo cela gnjezdlišča uši? Taka usoda čaka torej meščana, reveža, ki je pustil svoje moči v delu za občino, pa slučajno nima rente, da bi mogel v starosti sam se preživeti, ampak je navezan na milost ljubljanske mestne ubožniške uprave! Uši ga čakajo in nesnaga. Ali v mestni ubožnici nimajo kopeli? Ali nimajo strežnikov, da bi reveža vanjo posadili? Nimajo perivnice? Ali nič ne snažijo postelj, da se v njih redi in pari gnjusno mrčesje? Kaj pa počenjajo z revnimi starci? Morebiti niti stranišč nimajo poštenih? Ali je kdaj kdo od občinskih svetovavcev ali pa od magistratnih organov si ogledal ubožnico in kontroliral ondi strežništvo? Gotovo nikoli, drugače ne bi mogli ubožnica biti tako mastna mestna paša za bolhe in uši.

Ko je nedavno v seji občinskega sveta svetovavec Lenče predlagal, naj se zviša dnevna mestnim siromakom, ki znaša 10 krajcarjev na dan, je župan Hribar dejal, da imajo deset krajcarjev zadosti, saj so izborni preskrbljeni! Le zaradi lepšega in ker so bile volitve blizu, je obljubil, da se bo »proučavalo« vprašanje. Mestni reveži, veselite se! Hosannah! Črez leto bo staval župan predlog, da se vam dá 11 soldov na dan. Potem boste 6 krajcarjev porabili lahko za vse druge potrebe, 5 krajcarjev pa za caherlin.

Torej, na magistratu nimajo s čem olajšati mestnim revežem njihovo bedo. Le pogledjmo! Magistratni policijski svetnik Lavtar ima 4200 kron redne plače na leto, dela pa menj kot nič razun da poljijske raporte piše, županova funk-

cijska pristojbina znaša 7280 kron, dočim imajo vsi mestni delavci komaj 2900 kron na leto, itd. Denarja torej ni, pravite? . . .

In za tako »socialnopolitično« mestno gospodarstvo gredo socialni demokrati v boj in prodajo svoje glasove voditeljem tega gospodarstva! Lepa družba, v kateri je eden drugega vreden!

„Za otroka!“

Čudili ste se morda že — tovariši delavci — da v našem glasilu nismo še nič izpregovorili o veliki akciji, ki jo namerava vlada v proslavo cesarjevega jubileja vprizoriti po vsej Avstriji v korist mladini. Praktično se bo stvar izvedla tako-le: Deželne vlade bodo pobirale prispevkov, kako pa ta fond koristno in plodonosno vporabiti, o tem bo sklepala komisija, sestavljena iz strokovnjakov. Vse se bo seveda vporabilo za mladino, primerno potrebam po posameznih krajih. Tu se bo sezidala otroška bolnica, tam prehranjevalni zavod za dojenčke, tu dojiški dom, tam zdravilišče za pohabljenе otročiče, tu letovišča za mestno deco, tam poučni tečajji za delavske matere itd.

Ni dvoma, da mora vsak, kdor kaj ima, tako akcijo z vsem močmi podpirati. Za to se nam ne gre. Delavci itak nič nimamo, zato moramo zdaj drugim prepustiti, da za naše otroke globoko v žep posežejo, dočim so zelo trdi, ako se gre za izboljšanje položaja očetov in mater.

Nikar naj se ne misli, da hočemo komu kaj očitati. Mi samo pribijemo dejstva. In tu ne moremo zamolčati, da našo plemenitaško, birokratsko in petično gospodo samo moda primore, da stori kaj, kar je v korist revnim stanovom. Ne odrekamo plemenitega srca gosposkim damam, ki itak ne vedo, kam bi z denarjem, pogrešamo pa pri teh slojih še vedno one resnosti in prave ljubezni do proletariata, ki seveda more izvirati le iz visoko razvitega čuta za pravičnost. Povdarjati je treba, da to, kar bo storila družba za zanemarjeno mladino, ni miloščina, temveč krvava dolžnost. In če merodajni krogi dobro premislijo stvar, bodo morali uvideti, da ako hočejo imeti zdravo in veselo mladino, ki bo družbi v korist, morajo poskrbeti v prvi vrsti, da se bo odraslim, starišem dobro godilo. Kaj pomaga za otroke zidati bolnišnice, če pa stariši venomer rodijo rakitične otroke z vodeno glavo in krivimi, slabotnimi nogami, ker jih mati nima s čem prehranjevati in morajo čepeti celi božji dan v vlažnih in temnih brlogih? Kako naj slabotna mati rodi zdrave otroke? In kako naj bo mati telesno in dušno zdrava, ako se preganja cel dan za žive in mrtve za 50 kračarjev plače? Menite, da boste z novimi kazensko-pravnimi določili in šolami zmanjšali število zanemarjene mladine? Da — tudi to bo šlo, toda za stariše boste morali prej poskrbeti, da bodo imeli toliko poštenega zaslužka, da bodo lahko stanovali na prijaznem domu, da oče ne bo vsled obupa in mržnje do nemarne in beraške domačije popival, da bo mati otroke lahko pošteno oblačila, da jih nihče ne bo zaničeval in se jih ogibal. Le v takem ozračju je otroka mogoče tako vzgojiti, da se tudi dušno ne zanemari in ne začne v slabi družbi kvantati in krasti.

Kar se Kranjske tiče, bo seveda treba mnogo storiti. Nimamo n. pr. niti prave otroške bolnice. Sedanja Elizabetina bolnica v nobenem oziru ne zadostuje, niti ni moderno urejena. Naj povdarimo le to, da niti posebnega oddelka za nalezljive bolezni nima. Dojilk tudi nimajo — k večjemu se katera za drag denar dobi v deželni bolnici. O kakem racionalnem, modernem nadzorom in napredku primernem negovanju dojenčkov niti govora ni. »Dojeniški dom« je krvava potreba za deželo. Tak zavod je sicer tudi vzgojevalnega in moralnega pomena za nezakonske matere. Gospodje naj si vzamejo vzgled na sličnem zavodu na Nižjem Avstrijskem na Dunaju.

Ne smemo pa pozabiti nezadostnega pouka za matere, bodisi med delavstvom, bodisi na kmetih. Kar se negovanja otrok tiče, ima naše ljudstvo, ne izvzemši »inteligenco«, prave culukaferske nazore. Torej tudi tu je bogato polje za reformo.

To se nam je zdelo v kratkih potezah vredno naglasiti. So sicer vsakdanje in samoposebi umevne misli, le žal, da izvedene niso.

Za tobačno delavstvo.

Novi boji »Zveze krščanskega tobačnega delavstva« v Nemčiji.

II.

Reesobreni, februarja 1908.

Zvezo so leta 1905 znatno izpremenili. Opustili so okraje in ustanovili plačilnice, ki občejejo neposredno s centralo. Zvišali so tudi prispevke od 15 na 20 fenigov.

Obenem se je pa pričelo živahno agitacijsko delovanje. Vlada je namreč nameravala povišati davek na tobak. Pričelo je nato delavstvo boj proti nameravanemu povišanju davka. Povsod so se prirejali shodi, na katerih so protestirali proti nameravanemu zvišanju davka na tobak. Stroške shodov so pokrili s prostovoljnimi zbirkami. V vsakem volivnem okraju, kjer je imela Zveza svoje člane, so se ustanovile komisije, ki so osebno posredovale pri nemških državnih poslancih. Po posameznih mestih in krajih so nastopili proti povišanju davka tudi občinski zastopi. Posledica je bila, da so v davčni komisiji nemškega državnega zbora brez vsake razprave pri drugem branju odklonili vladni predlog.

Ni bil pa dosežen zgolj navedeni uspeh, doseglo se je še nekaj drugega. Povišalo se je namreč tudi jako zdatno število članov. Zdaj se je pa pričel splošen boj za izboljšanje plačilnega in delovnega razmerja. Zveza je imela leta 1906 78 plačilnih bojev v 146 tvornicah s 3440 člani. Zmagala je popolnoma ali vsaj deloma v 64 slučajih. Štrajkujočim delavcem in delavkam se je izplačalo 32.000 mark, medtem ko so iznašali dohodki 48.000 mark. Najhujši boj je bil v Herxheimu. Delodajalci so namreč izključili od dela 500 delavcev in delavk, med katerimi jih je bilo 400 članov krščanske Zveze. Boj je trajal šest tednov. Pričel se je pa tako-le: Neka tvrdka ni hotela delavstvu izboljšati plač. Delavci so nato odpovedali delo. V svoji zvezi združeni tvorničarji so pa nato vrgli na cesto vse delavstvo. Ker so nekateri tvorničarji napravili svoje podružnice po drugih krajih, je delavstvo prenehalo z bojem, a si zagotovilo koalicijsko svobodo.

Razvoj »Zveze krščanskega tobačnega delavstva« v Nemčiji.

III.

Ob ustanovitvi leta 1900 je imela »Zveza krščanskega tobačnega delavstva« v Nemčiji 920 članov, med katerimi je bilo 143 ženskih delavk. Člani so bili razdeljeni v 14 krajevnih skupin. Število skupin je pa znašalo koncem leta 1906 že 117 s 6437 člani, med njimi 3040 ženskih članic. Dohodki so znašali leta 1906 že 48.345 mark, stroški pa 54.372 mark. Denarja v blagajni je ostalo 1721 mark. Zveza ni imela do leta 1903 nobenega plačanega uradnika, a leta 1904 so že poslovali štirje plačani uradniki. V Nemčiji je navada, da poslujejo tudi pri naših strokovnih društvih plačani tajniki. Stvar ima precej zase. Izurjeni so, predno prično poslovati. Zato že skrbe desettedenski socialni kurzi v München Gldabachu. Pri nas na Slovenskem je osobito naša delavska organizacija še v povojih. Močni smo pač po posameznih okrajih. Primeroma moči našega slovenskega socialnodemokratskega organiziranega delavstva bi morali imeti, če računamo s nemško prakso, vsaj štiri delavske tajnike. Socialna demokracija pri nas ima tajnike v Idriji, Ljubliani, Zagorju, Trbovljah in Trstu. Mi nimamo niti enega.

Delavski tajniki bi morali biti le delavci, oziroma delavke, ki bi se morali za to posebno izuriti, tako da bi bili kos vsem dolžnostim, ki jih nalaga tako delavsko tajništvo.

Štrajkujočim delavcem in delavkam je izplačala Zveza 58.833 mark. Člani so razdeljeni v pet kategorij, ki plačujejo na prispevkih tedensko: I. kategorija 15, II. 20, II. a 30, III. 30, III. a 40, IV. 50 in V. kategorija 60 fenigov. — Štrajkujoči delavci dobe na podpori tedensko: I. kategorija 5 M 40 f, II. 7 M 50 f, II. a 7 M 50 f, III. 10 M 20 f, III. a 10 M 20 h, IV. in V. kategorija po 12 M. Če ima štrajkujoči zvezin član otrok, pa dobi za vsakega v II. in v kategoriji II a 50 f, v III. in v III. a 75 f, v IV. in V. kategoriji pa po 1 M tedensko. Poleg teh podpor je pa uvedena še popotna podpora 2 fenigov za kilometer, mrtvaščina in pa podpori za brezposelnost in pa bolniška podpora. Do mrtvaščine imajo pravico le člani, ki vplačujejo najmanj 104 tedne, do podpore v slučaju brezposelnosti in bolezni pa, ki plačujejo že 52 tednov članarino.

Postavni predpisi za tobačno delavstvo v Nemčiji.

Karlsruhe na Badenskem, 20. febr.

Za tobačne tvornice obstoji v Nemčiji posebna potava, ki predpisuje, kakšni morajo biti prostori, kjer izdelujejo smodke. Določila se raztezajo tudi na domačo industrijo. Delovni prostori morajo biti najmanj visoki 3 metre. Na vsakega delavca mora priti 7 m³ zraka. Enkrat na dan se morajo pomiti delavne mize in pa tla. Uvedena je zadostna zračna ventilacija, ki jo posamezne države strogo izvajajo. Nove tovarne morajo graditi tako, kakor predpisuje postava. Prepovedano je, da se dela v prostorih, katerih tla leže 0-50 metrov pod cestno črto. V delavnicah je prepovedano spati, kuhati ali pa spravljati v njih blago. Po delavnicah sme biti le toliko tobaka, kolikor ga izdelajo na dan. Zračiti morajo delavnice vsak dan dvakrat po pol ure. Odpreti se morajo okna in vrata. Obleka, ki se odloži med delom, mora biti spravljen v posebni omari ali pa v kakem drugem prostoru in ne v delavnici. Stranišča morajo biti razdeljena po spolu. Na Badenskem se zgodi, da zapro celih štirinajst dni tvornice, ker gredo delavci delati na polje, kjer več zaslužijo, kakor v tvornici. Sploh se na Badenskem o kakem določenem delovnem času ne da govoriti, ker dela delavstvo na akord in je precej svobodno glede na čas dela. Omožene ženske tudi ob času, ko je največ dela, tri ali celo štiri ure prekinejo delo.

Bolehne osebe tudi sprejemajo na delo. So, ki delajo le dva ali tri dni na teden. Tvorničarji na Badenskem to trpe, ker plačujejo nizke plače. Čez čas se dela le malo. Nedeljski počitek je splošno izveden, kakor sploh v Nemčiji strogo gledajo na to, da se izpolnjujejo določila o nedeljskem počitku. Saj počiva delo v velikanskih rudnikih in tvornicah ob reki Ruhri ob nedeljah in tudi ob takih katoliških praznikih, ki jih ne priznava postava nemške vlade. Večina se dela na akord, osobito glede na izdelovanje, sortiranje in skladanje smodk, kakor tudi glede na trebljenje tobaka. Plača se izplačuje v denarju brez vsakih premij.

Umrli sta Uršuli Kadunc, 30letna delavka v oddelku za krake smodke, in 26letna delavka v oddelku za viržinke Marija Kajzer. Prva zapušča moža v daljni Ameriki in malo hčerko. Svetila pokojnicama trpinkama večna luč!

Pripravljalnica za tobak se je premestila iz kleti v zračni in svetli prostor v rezavnem oddelku. O tem nam piše delavka, da se je storilo v občno zadovoljstvo delavk, ki so že dolgo let naglašale, da se iz zdravstvenih oziror mora pripravljavnica premestiti in so to željo izrekle tudi v spomenici tobačnega delavstva.

Prometna zveza.

Obvestilo pravovarstvenega in podpornega društva »Prometne zveze« na predsednike skupin in plačilnic:

Za mesec svečan 1908 so za sledeče umrle člane odpravnine za vplačati: 1. Jože Nardin v Bolcanu, 2. Ivan Holub, zahodni kolodvor II., 3. Ferdo Hahn, Ljubljana, 4. Ivan Müller, Bledencu, 5. Heinrich Henökl v Malem Reiflingu, 6. Ferdo Kocman, Dunaj II., 7. Ivan Cubar, St. Pölten, 8. Ivan Amtman, Linc, 9. Amalija Bartlmä, Dunaj j. ž., to je za devet slučajev smrti po 5 vin. za vsakega, skupaj torej 45 vinarjev.

Izdajstvo socialnih demokratov. Urednik Stribny v Pragi je socialnodemokratskega voditelja Tomšika obdolžil, da je železničarje pri zadnjem štrajku na Češkem oškodoval za več kot za tri milijone kron, ker je delavce izdal železniški družbi. Tomšik je tožil, toda sodnik je urednika oprostil, ker je podal dokaz resnice. Socialnodemokratski voditelj ima na sebi za vedno vžgan znak izdajstva delavskih koristi.

Volitev delegatov v prometne zavarovalnice avstrijskih železnic za nezdode se v kratkem vrši. Dasi ne bo zazdaj še mogoče streti socialnodemokratskega organizma, je treba, da krščanskosocialno organizirani delavci storijo svojo dolžnost in volijo svoje može. Kandidati naše organizacije so za južno železnico: Jožef Vencl, strojevodja, Dunaj; Jožef Leitner, spredvodnik, Kuistein.

Železničarji in jubilejsko leto. Dne 25. februarja se je vršil shod dunajske krajevne skupine »Prometne zveze«, kjer se je sprejela sledeča resolucija: Načelnštvo »Prometne zveze« naj se takoj obrne do vodstva krščansko-socialne stranke in do njega članov v proračunskem odseku, da se zavzamejo pri razpravah o želez-

nica v odseku (Ta razprava se je začela v četrtek, 5. marca, v odseku. Opomba uredn.) za vse železničarske zahteve, ki jih je »Prometna zveza« že izročila krščansko-socialnim poslanecem, posebno pa naj se kot posebna pridobitev v cesarjevem jubilejnim letu dela na to, da se izpolnijo sledeče želje železničarjev:

1. Vstajenje vseh delavcev v delavnicah, kurivnicah in tovornih skladiščih po dveletnem provizoriju in brez nobenega prikrajšanja.

2. Povrnitev vse škode na podlagi pismenega poizvedovanja (enketa) za prikrajšanja potom izvanrednih povišanj, oziroma izboljšanja plače.

3. Dvojno zaračunanje službenega leta 1908 tako, kar se tiče provizije, kakor tudi avanziranja; izredno splošno povišanje plače za delavce, ki delajo za dnevniko.

4. Skrajšanje čakalnih dob v najvišjih plačilnih razredih od 5 na 8 let.

Krščansko-socialni poslanci se bodo za te želje z vso močjo v proračunskem odseku zavzeli.

120 kron je morala plačati socialno-demokratska železničarska blagajna voditelju dr. Adlerju za neki enourni govor v Teplitzu! Pa še rdečkarji pravijo, da ne žro delavskih grošev!

Ponočno službeno doklado zahtevajo železničarski uslužbenci upravičeno, toda zastoj! Železniška vodstva se za to še ne zmenijo. Uradniki in postajni mojstri imajo ponočno doklado, drugim uslužbencem pa jo uprava ne privoščiči! Ali ni to vnebovpijoča krivica? Ubogi uravnalec (»feršibar«) ima, če se odračunajo vsi odračunki, 27 goldinarjev na mesec, zraven pa kup otrok. Če ima, recimo ženo in tri otroke, pride na vsakega 17 krajcarjev na dan za življenje! Čas bi bil, da bi železniška uprava uvidela, da je tako stanje sramotno.

Stari železničarski penzionisti so odposlali deputacijo k železniškemu ministru, da se stari vpokojenci postavijo glede na pokojnino na isto stališče in dobe pokojnino kakor tisti, ki so vpokojeni po postavi od 1. januarja 1907. Minister je obljubil, da tej želji ugoditi.

Med brati in sestrami.

Iz Jesenic. Iz delavskih krogov se nam piše: Razmere v naši občini so neznosne. Že toliko mesecev ni gospodarja v občini, občinsko gospodarstvo pa vsled takih turških razmer seveda silno trpi. Odločno moramo povedati in naglašati nasproti vsakomur, naj si bo tega ali onega mišljenja; ako je v slovenskem delavstvu na Jesenicah dovolj stanovske zavednosti, ne sme nikdar in nikoli zavladati v občini tovarniška stranka! To bodi vsem, ki imajo v tem oziru odločivno besedo, za merilo in v resen predvarek! O taktiki, kako tovarniško gospodarstvo, ki izrablja zmedeni položaj v naši občini, strmoglaviti, o tem naj drugi odločijo in se ne spuščamo v to; nam delavcem gre za to, da se nikdar in nikoli ne sme izpustiti izpred oči končnega cilja, ki je: V jeseniški občini morajo zavladati delavski in delavskim težnjam prijazni zastopniki! Kako pa more tovarna biti delavskim težnjam prijazna? Jeseniška občina je delavska občina, to stoji. V tretjem razredu odločujemo delavci. Dve tretjini prebivalstva sta delavski, že zdaj gmotno od tovarne čisto odvisni. Kaj pa bo potem, ko tovarna dobi moč celo v občinskem odboru? V vseh mezdnih bojih med delom in kapitalom bo stala potem občina na strani kapitala in z vsemi močmi, ki jih ima tak upravni odbor na razpolago, na delavstvo pritiskala. Ako je občina v rokah kapitalistovske tovarne, potem je stavljena razvoju delavskega gibanja za izboljšanje njega razmer nasproti največja ovira, kar si jih je mogoče misliti. Občinska politika potem ne bo socialna, ampak kapitalistovsko razredna politika, le enemu sloju koristna, to je tovarni in bogatinom. Tovarna je dala svojemu uradniku Pongratzu popolno oblast v roke, da naj dela na to, da dobi tovarna v občinskem odboru premoč in svojega župana. Kaj pa imamo delavci pričakovati od Pongratza? Ali ne pomnite, delavci, kako je ravno Pongratz bil tisti, ki je lansko leto v občinskem odboru razbil socialni odsek! Čisto samoposebi je torej umevno, da delavstvo na more iti za tako stranko, ki hoče na ta način delavstvo napraviti brezpravno. Delavci zahtevamo, da se na Jesenicah napravi vendar enkrat red in če občinski odbor za to ni zmožen, naj se razpusti. Kar pošteno čuti za delavske koristi in težnje ter za socialne potrebe našega časa, naj se združi proti kapitalistovski tovarni, ki je povrh tega še nemška

in od katere ni nikoli pričakovati, da bi umevala interesov slovenskega delavstva. Ali res ni izhoda iz te žalostne zagate? Preosnuje naj se občinski volivni red, in če se noče takoj izvesti splošna volivna pravica, naj se vsaj tajna volitev izvede in bo kmalu red v občini. Ali pa, če tudi tega ne, skupni boj vseh poštenih elementov proti kapitalistovskemu nemštvu! Nesrečna je bila, je in bo vsaka politika, ki nima cilja tovarniško stranko strmoglaviti in njen vpliv zmanjšati, kaj še tista politika, ki bi celo hotela še na kakeršenkoli način tovarni bližati! Tista stranka, ki ne skliče glede na občinsko politiko in naše razmere javnega političnega shoda, tista ima grehe na sebi in bo za njih odgovorna, naj bo ta ali ona izmed treh strank! Pojmi se morajo izbistriti! Tovarniški uradnik Pongratz je v Počivavškovi gostilni sklical shod, kamor pa je zbral samo povabljenca, to je, svoje privržence. Dosti jih ni bilo. Pongratz se je izpodtikal nad »Našo Močjo« in trdil, da njegova stranka ni tovarniška, ampak »savska« in da stranka ni kriva, da ni vodovoda, šole, da so pota v tako slabem stanju in da ne pride do županske volitve. Spretno je pobli Pongratzove nazore Anton Čebulj, posestnik na Jesenicah. Savške stranke ni, ampak tovarniška. Ta je pa kapitalistovska, protidelavska, in ima namen Jesenice ponemčiti. Da se za občino nič ne stori, so krivi odborniki na Savi, ki ne pridejo k volitvi župana. Na Jesenicah potrebujemo zmožnega župana. Ni res, da bi bil kandidat Franc Krivic, kakor je Pongratz trdil, ampak najnovejši kandidat tovarne za župana je Treven. — Mi delavci zdaj vprašamo: Kdo je bil kriv, da v letu 1907 ni dobila naša občina 6000 K davka? Kdo je kriv, da ima občina 700 K škode? Kdo je kriv, da toliko mesecev ni gospodarja v občini? Ko bi bilo našim odbornikom kaj za blagor ljudstva, bi že davno župana imeli. Saj so vse tri stranke močno zastopane v občinskem odboru. Brez ene se nič ne more storiti. Zadosti je že požrla liberalna in nemška obstrukcija. Mi ne miramo takih, ki škodo delajo. In če se zdaj gre za to, da se napravi red in zlomi vpliv tujega, slovenstvu škodljivega kapitala, potem je potreben boj vseh, ki z ljudstvom čutijo, proti tovarni! To je resnica, naj bo temu ali onemu ljubilo ali ne! Kajti to je delavsko stališče in tega mi brani.

Jesenice. 1. delavsko konsumno društvo na Jesenicah vabi svoje člane in članice na deveti redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo 8. t. m. v dvorani »Delavskega Doma« ob 3. uri popoldne s sledečim vspeedom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1907. 4. Volitev nadzorstva. 5. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička za leto 1907. 6. Slučajnosti. Člani, udeležite se v obilnem številu občnega zbora!

Jesenice. V strokovnem društvu ne bode v nedeljo, 8. marca, predavanja, ker ima konsumno društvo 8. marca občni zbor. Predavanja v strokovnem društvu bode 15. marca. Predaval boden eden od državnih poslancev.

Iz Trboveja. Res čudne razmere so v naši cementni tovarni, in to le tisti vé, ki pozna našega ravnatelja osebno, spoznal bo namreč njegovo brezsrčnost. Pognal je že marsikaterega ubogega delavca v najhujši zimi na cesto. znan nam je pa tudi slučaj, da se je neki paznik postaral v naši tovarni in začel na očeh bolehati, pa ga je naš pruski ravnatelj pognal po svetu, češ, za našo tovarno nisi več za rabo, pojdi si drugo službo iskat, dasi je omenjeni paznik že iz mladih let vse svoje moči pustil v tovarni. Ravnatelj naj premisli, da so ga v naših Trbovljah že vsi siti. Posebno pa plačilo za svojo delavnost naj bi si iskal pri trboveljski družbi, ne pa pri delavskih žuljih. Pretečeni teden, 28. februarja, je namreč na tihem pozval gospod Wertheimer kot knjigovodja tukajšnje tovarne, tri še obstoječe odbornike naše bolniške blagajne v pisarno in jim je predložil neki pismeni sestavek, katerega pa jim ni prečital, ampak Wertheimer, ki je obenem tudi zapisnikar naše bolniške blagajne, jim je rekel, naj se kar podpišejo. Ker so pa delavci hoteli vedeti, kaj je zapisano, jim je odgovoril: Ker se bo naš gospod ravnatelj v kratkem od nas poslovil, bi mu mi za njegove zasluge in trud iz bolniške blagajne radi izplačali 1500 kron. — Seve so se odborniki kar za glavo prijeli, ker sploh niso mislili, da še naša bolniška blagajna obstoji, ker že več let ni bilo nobenega občnega zbora, in od danaj že niso videli nobene letne bilance. Kaj si misli okrajno glavarstvo v Celju o naši bolniški blagajni, to sam Bog vedi. Najbrž so

na nas uboge žaklarje že čisto pozabili, da ne zahtevajo več letne bilance, tudi volitve za odbor že ni bilo več let. Gospodu ravnatelju gotovo to ugaja, in mogoče je to tudi v njegovo korist, delavec, uboga para, pa tiho bodi, če ne te pa pruski surovež na cesto postavi. Radevedni smo vendar, ali gospod okrajni glavar v Celju kaj čita liste, da bi vsaj izvedel, kako napitno zahtevajo naši gospodje od delavskih žuljev.

Na Breznici priredila je v nedeljo, dne 1. marca t. l. dekliška Marijina družba svojo predpustno veselico s sledečim vspeedom: 1. Zabatvno poučno predavanje (g. Janko Mlakar iz Ljubljane, rodod iz Železnikov.) Smeh, kateremu ni bilo ne konca ne kraja. — 2. »Pri popoldanski kavi«, veseloigra v enem dejanju, in 3. »Ena se mora omožiti«, veseloigra v enem dejanju. Pred igrama, med in po igri so gg. tamburaši cenj. »Katoliškega izobraževalnega društva brezniškega« udarjali sledeče pesmi: »Oj Hrvati, oj junaci«, »Svibanjska ružica«, »Terezija-valček« in »Hrvatsko kolo«; katerim je občinstvo neprenehoma ploskalo in hvalilo izvrstno tamburanje. Prostor, v katerem se je vršila predstava, bil je popolnoma natlačen občinstva od blizu in daleč, katero je pokazalo s tem, kako se zanima za res katoliško stvar, ker podpira s tem katoliška društva, katera na Gorenjskem kar rastejo iz tal, kakor po dežju gobe. Zakaj pa škrlatasto-rdeči bratci nič ne skujejo, vedno se organizirajo in vkup bašejo kakor arniki v sodu; ter vedno tiste kunštne butice vkup tiše, pa vendar nimajo nikjer družega za pokazati kakor same velike, velikanske (ničle)! — Vrli brezniški »Marijini družbi«, kakor tudi vrlemu »tamburaškemu zboru brezniškega katoliškega izobraževalnega društva« kličemo gromviti: »Na zdar!« Na svidenje pri prihodnji predstavi. Le pridno nas povabite, odzvali se bomo vedno povabilu, vedno v velikem številu! Le hrabro naprej! Ne straši se, če burja hraste vije, po hudi uri lepše solnce sije!

Božično drevesce in svatba,

Spisal F. M. Dostojevsky. Preložil Ivo Česnik.

(Dalje.)

Zelo rad gledam otroke; kako so ljubki človeku; bori se v njih in kipi že samostojno življenje. Opazil sem, da so rdečelasega dečka močno mikale igrače drugih otrok — mežikal si je z igračarji, začel z njimi uganjati burke, navihanemu paglavcu, ki je imel poln robec slaščic, je dal svoje jabolko, drugega je celo naložil štuporamo — in to zato, da bi ga ne spodili. Črez par trenutkov je stopil k njemu majhen, predrzen dečko in ga je pošteno nabunkal. Niti jokati si ni upal. Prišla je guvernanta, njegova mati, in mu je prepovedala delati napotje drugim otrokom. Deček se je splazil v stran, v tisti salon, kjer je bila tudi deklica. Dovolila mu je, da je prisedel, in oba sta se je vstopil naenkrat v sobo Julijan Mastakovič. Uporabil je preglasen prizor med otroci in se skrivoma ukradel iz dvorane. Iz svojega skrivališča sem opazil, da se je pogovarjal eno minuto prej prav pridno o udobnosti raznih služb z očetom bodoče bogate neveste, s katerim se je ravno seznanil. Zamišljeno je stal zdaj, kakor človek, ki kaj računa na prste. — »Tristo, tristo,« je šepetal. »Enajst, dvajset, trinajst in tako dalje. Šestnajst — pet let! Vzemimo 4 od sto — 12; petkrat — 60, in teh 60 — recimo, to naraste v petih letih — na štiristo. Mhm, tako! A za štiristo je nima, kanalja! Jemlje gotovo osem, ali celo 10 od 100. No, 500, 500.000, toliko bo gotovo, no, kar ja čez, recimo, dobi za lapalije, mhm.«

Končal je svoje premišljevanje, se usekal in že hotel oditi iz sobe, ko je zagledal deklico in obstal. Zdelo se mi je, da se je kar tresel od razburjenosti; ali je bil temu kriv račun, ki je tako močno vplival nanj, ali morebiti kaj drugega; mel si je roke in ni mogel ostati na mestu. Do skrajnosti se je premagoval v tem položaju, da je naposled krčevito obstal na mestu in pogledal odločno na bodočo nevesto. Hotel je naprej, pogledal je naokrog in je stopical po prstih k otroku, kot bi imel slabo vest. Bližal se ji je z nasmehom, se pripognil in jo poljubil na glavico. Deklica, ki je bila radi tega iznenađena, je prestrašena zavpila.

»Kaj delate tu, ljubi otrok?« je šepetal, se oziral naokrog in gladil dekletce po licih.

»Igramo se.«

(Dalje prihodnjč.)

„Naša moč“
 izhaja vsak petek.
 Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:
 za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
 12 vrstic 130 v., 8 vrstic 180 v., 24
 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
 1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
 vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravništvo
 „Naše moči“
 Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna
 za stole

Franceta Švigeljna
 na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
 izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole
 od preprostih do najfinejših po
 najnižjih cenah brez konkurence.
 Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
 stonj in franko.

Delavke in delavci pozor!
 Najcenejše
dežnike in solnčnike
 domačega izdelka
 priporoča po najnižji ceni in najboljši
 kakovosti

Josip Vidmar
 v Ljubljani
 Pred škofojo št. 19, — Stari trg št. 4.
 Prešernove ulice št. 4.
 Popravila točno in ceno.

Vedno sveže blago!

A. Lukić
 Ljubljana, Pred škofojo 19.
 priporoča svojo
 veliko zalogo izgotov-
 ljenih oblek za dame,
 gospode, dečke in de-
 klice po najnižji ceni.
 Solidna postrežba!

Ustnov-
 ljeno let
 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
 prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
 priporoča svojo bogato zalogo
 zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
 ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov
 Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
 Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
 izredno veliko svojo zalogo furnitur.
 Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
 za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH
 Edini zavod
 za kemično čiščenje obleke ter za-
 storjev, barvarija in likanje usnja
 na par
Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.
 Sprejemališče
 Šelenburgove ulice šte. 3.
 Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač
 Ljubljana, Prašernove ulice 9
 priporočata
 svojo največjo zalogo zgotov-
 ljenih oblek za gospode,
 dečke in otroke in

novosti v
 konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufaktorni
 trgovini:

Češnik & Milavec
 (pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**
za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

AUSTRO - AMERICANA

TRIEST NEW-YORK

Potniki v Ameriko
 kateri želijo dobro, po ceni in
 zanesljivo potovati naj se obrnejo
 na
Simona Kmetelca
 v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
 Šsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.
 Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
 trgovino
 s klobuki
 in čevlji

Velika zaloga
 Solidno blago
 Zmerne cene